

Annie Ernaux

Αναμνήσεις ενός κοριτσιού

4η χιλιάδα

Μετάφραση: Ρίτα Κολαΐτη

ΜΕΤΑΙΧΜΙΩ

Υπάρχουν άνθρωποι που κατακλύζονται από την πραγματικότητα των άλλων, απ' τον τρόπο με τον οποίον μιλούν, σταυρώνουν τα πόδια, ανάβουν τσιγάρο. Βαλτώνουν μες στην παρουσία των άλλων. Μια μέρα ή, μάλλον, μια νύχτα, παρασύρονται απ' τον πόθο και τη βούληση ενός και μόνο Άλλου. Οτιδήποτε σκέφτονταν για τον εαυτό τους εξαφανίζεται. Διαλύονται και κοιτάζουν το είδωλό τους να ενεργεί, να υπακούει, παρασυρμένο απ' τον άγνωστο ρου των γεγονότων. Ακολουθούν τη βούληση του Άλλου, που βρίσκεται πάντα ένα βήμα μπροστά. Ποτέ δεν την προφταίνουν.

Δεν υπάρχει μήτε υποταγή μήτε συναίνεση, μόνο η κατάπληξη απ' το πραγματικό. Το μόνο που μπορείς να πεις μέσα σου είναι «δεν μπορεί να μου συμβαίνει αυτό» ή «κι όμως σ' εμένα συμβαίνει», παρεκτός κι αν, στη συγκεκριμένη περίπτωση, δεν υπάρχει πια το εμένα ή δεν είναι πια το ίδιο. Ό,τι απομένει είναι ο Άλλος, κυρίαρχος της

κατάστασης, των χειρονομιών, της στιγμής που ακολουθεί, την οποία μόνον εκείνος γνωρίζει.

Ύστερα ο Άλλος φεύγει, έχεις πάψει να του αρέσεις, δεν σε βρίσκει πια ενδιαφέρουσα. Σ' εγκαταλείπει μαζί με το πραγματικό, για παράδειγμα ένα λερωμένο εσώρουχο. Νοιάζεται πια μονάχα για τον δικό του χρόνο. Κι εσύ είσαι μόνη με τη συνήθειά σου, ήδη, να υπακούς. Μόνη σ' έναν χρόνο όπου δεν υπάρχει κανένας κυρίαρχος.

Και τότε οι άλλοι το επωφελούνται για να σε παραπλανήσουν, να ριχτούν στο δικό σου κενό, εσύ δεν τους αρνιέσαι τίποτα – ίσα που νιώθεις την παρουσία τους. Περιμένεις τον Κυρίαρχο, να σου κάνει τη χάρη να σε αγγίξει έστω μια φορά. Και μια νύχτα το κάνει, με την απόλυτη υπεροχή που ολάκερο το είναι σου ικέτεψε. Την επομένη, έχει φύγει, αυτό όμως δεν μετράει. Η προσδοκία να τον ξαναδείς γίνεται ο λόγος σου για να ζεις, να ντύνεσαι, να καλλιεργείς το πνεύμα σου, να προοδεύεις. Θα ξανάρθει, και τότε εσύ θα είσαι αντάξιά του, και ακόμα περισσότερο, θα τον εντυπωσιάσεις με την αλλαγή στην εμφάνισή σου, στη γνώση και την αυτοπεποίθησή σου, δεν θα είσαι πια το θαμπό πλάσμα που ήσουν πριν.

Οτιδήποτε κάνεις είναι για τον Κυρίαρχο στον

οποίο έχεις δοθεί μυστικά. Όμως, δίχως να το καταλαβαίνεις, ενόσω προσπαθείς να βελτιώσεις τη δική σου αξία, απομακρύνεσαι αναπόφευκτα από αυτόν. Συνειδητοποιείς την τρέλα που σε είχε καταλάβει, και δεν θα θέλεις να τον ξαναδείς ποτέ πια. Ορκίζεσαι πως θα ξεχάσεις τα πάντα και ότι δεν θα μιλήσεις ποτέ σε κανέναν γι' αυτόν.

Ήταν ένα καλοκαίρι χωρίς μετεωρολογικές ιδιαιτερότητες, το καλοκαίρι της επιστροφής του στρατηγού ντε Γκολ, του νέου φράγκου και της καινούργιας Δημοκρατίας, του Πελέ, κορυφαίου ποδοσφαιριστή της χρονιάς, του Σαρλί Γκολ, νικήτή του Γύρου της Γαλλίας, και του τραγουδιού «Mon histoire c' est l' histoire d' un amour» της Δαλιδά.

Ένα καλοκαίρι απέραντο όπως είναι όλα μέχρι την ηλικία των είκοσι πέντε χρόνων, προτού συρρικνωθούν σε μικρά καλοκαίρια που φεύγουν ολοένα και πιο γρήγορα και των οποίων η σειρά θαμπώνει στη μνήμη, μέχρις ότου τα μόνα που απομένουν είναι τα θεαματικά καλοκαίρια της ξηρασίας και του καύσωνα.

Το καλοκαίρι του 1958.

Όπως και τα προηγούμενα καλοκαίρια, λιγοστοί νέοι, οι πιο ευκατάστατοι, έφευγαν με τους γονείς τους για τον ήλιο της Κυανής Ακτής, ενώ άλλοι,

της ίδιας κοινωνικής τάξης, που φοιτούσαν στο λύκειο ή στο ιδιωτικό σχολείο Σεν-Ζαν-Μπατίστυντε-Λα-Σαλ, έπαιρναν το πλοίο από τη Διέπη για να πάνε να τελειοποιήσουν τα αγγλικά τους, που απλώς τα ψέλλιζαν ύστερα από έξι χρόνια μελέτης από τα σχολικά εγχειρίδια. Και κάποιοι, που ανήκαν σε άλλη κοινωνική τάξη –δάσκαλοι, μαθητές λυκείου και φοιτητές που περνούσαν τις διακοπές τους με ελάχιστα χρήματα– πήγαιναν να φροντίσουν παιδιά σε κατασκηνώσεις που βρίσκονται παντού στη Γαλλία, σε μεγάλες επαύλεις, ακόμα και σε πύργους. Όπου και να πήγαιναν, τα κορίτσια έβάζαν στη βαλίτσα τους ένα πακέτο σερβιέτες και αναρωτιούνταν, μεταξύ φόβου και επιθυμίας, αν αυτό το καλοκαίρι θα πλάγιαζαν για πρώτη φορά με κάποιο αγόρι.

Εκείνο το καλοκαίρι, επίσης, χιλιάδες στρατιώτες αναχώρησαν για την Αλγερία προκειμένου να αποκαταστήσουν την τάξη, οι περισσότεροι για πρώτη φορά μακριά από τα σπίτια τους. Έστειλαν δεκάδες γράμματα όπου μιλούσαν για τη ζέστη, τα ντζεμπέλ,* τα ντουάρ,** τους αγράμματους Άρα-

* Λόφοι της Βόρειας Αφρικής.

** Χωριά νομάδων Αράβων στην έρημο.

βες που δεν μιλούσαν γαλλικά μετά από εκατό χρόνια κατοχής. Έστελναν φωτογραφίες τους με σορτς, χαμογελαστοί με φίλους, σε ένα τοπίο κατάξερο και πετρώδες. Έμοιαζαν με προσκόπους σε αποστολή, νόμιζες πως βρίσκονταν σε διακοπές. Τα κορίτσια δεν τους ρωτούσαν τίποτε, θαρρείς και οι «συμπλοκές» και οι «ενέδρες» που περιγράφονταν λεπτομερώς στις εφημερίδες και το ραδιόφωνο αφορούσαν κάποιους άλλους, και όχι αυτούς. Σκέφτονταν πως ήταν φυσικό για τ' αγόρια να εκπληρώσουν το καθήκον τους και, όπως φημολογούνταν, χρησιμοποιούσαν μια δεμένη σε πάσσαλο κατσίκια για να ικανοποιούν τις φυσικές ανάγκες τους.

Έρχονταν με άδεια, έφερναν κολιέ με πολύχρωμες χάντρες, χέρια της Φατμά,* μπακιρένιους δίσκους, και ξαναφεύγαν. Τραγουδούσαν «Le jour où la quille viendra»** στον σκοπό του «Le jour où la pluie viendra» του Ζιλμπέρ Μπεκό. Τελικά, επέστρεφαν στα σπίτια τους στις τέσσερις γωνίες της Γαλλίας, υποχρεωμένοι να βρουν άλλους φίλους, αμάθητους στον πόλεμο, που δεν είχαν πάει στη βορειοαφρικανική ενδοχώρα, δεν μιλούσαν ούτε για Αλγερίνους αντάρτες ούτε για βρομομα-

* Αραβικό φυλαχτό κατά της βασκανίας.

** Μια μέρα θ' απολυθώ.

γκρεμπίνους. Ήταν σαν χαμένοι, άλαλοι. Δεν ήξεραν αν αυτό που είχαν κάνει ήταν καλό ή κακό, αν έπρεπε να νιώθουν περηφάνια ή ντροπή.

Δεν υπάρχουν δικές της φωτογραφίες απ' το καλοκαίρι του 1958.

Μήτε καν από τα γενέθλιά της, όταν έκλεισε τα δεκαοχτώ και τα γιόρτασε εκεί, στην κατασκήνωση – η μικρότερη απ' όλους τους ομαδάρχες και τις ομαδάρχισσες. Καθώς εκείνη τη μέρα είχε ρεπό, μπόρεσε να πάει στην πόλη το απόγευμα και ν' αγοράσει μπουκάλια αφρώδες κρασί, σαβαγιάρ και μπισκότα Chamoni με πορτοκάλι, αλλά μόλις μια χούφτα άνθρωποι πέρασαν απ' το δωμάτιό της για να πιουν ένα ποτήρι και να τσιμπολογήσουν κατιτίς, και έφυγαν σχεδόν αμέσως – ίσως να τη θεωρούσαν κιόλας βαρετή για παρέα ή απλώς αδιάφορη, μιας και δεν είχε φέρει μαζί της ούτε δίσκους ούτε ηλεκτρόφωνο.

Απ' όλους όσους έβλεπε καθημερινά στην κατασκήνωση στο Σ. του Ορν, εκείνο το καλοκαίρι του 1958, θυμάται άραγε κανείς αυτό το κορίτσι; Σίγουρα όχι.

Την ξέχασαν όπως ξέχασαν ο ένας τον άλλον, όταν όλοι τους σκόρπισαν στα τέλη Σεπτέμβρη, επέστρεψαν στο λύκειό τους, στην Παιδαγωγική Ακαδημία τους, στη Σχολή Νοσηλευτικής τους, στο κέντρο αθλητικής αγωγής τους ή κλήθηκαν να υπηρετήσουν στην Αλγερία. Οι περισσότεροι, ευχαριστημένοι που πέρασαν τις διακοπές τους με τρόπο που τους πρόσφερε οικονομική αλλά και ηθική ανταμοιβή εφόσον ασχολούνταν με παιδιά. Όμως αυτή, αναμφίβολα ξεχασμένη πιο γρήγορα απ' τους υπόλοιπους, σαν μια ανωμαλία, μια παραβίαση της κοινής λογικής, μια μορφή αταξίας – κάτι το αξιογέλαστο με το οποίο θα ήταν γελοίο να φορτώσουν τη μνήμη τους. Απούσα από τις αναμνήσεις τους απ' το καλοκαίρι του 58, που σήμερα ίσως να περιορίζονται σε φιγούρες θολές σ' ένα άμορφο σκηνικό ή στον πίνακα *Μάχη νέγρων σε μια σπηλιά τη νύχτα*,* το αγαπημένο τους καλοκαιρινό αστείο, μαζί με το *Κλειστό για σήμερα*.

Εξαφανισμένη λοιπόν από τη συνείδηση των άλλων, απ' όλες αυτές τις συνειδήσεις που αλλη-

* Αναφορά στον κατάμαυρο πίνακα *Combat de nègres pendant la nuit* του Πολ Μπιλό (1854-1933) που παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στο κοινό τον Οκτώβριο του 1882. Σύμφωνα με ορισμένους κριτικούς, είναι ο πρώτος μονόχρωμος πίνακας στην ιστορία της τέχνης.

λεπικαλύπτονταν σε τούτο το συγκεκριμένο μέρος του νομού Ορν, τούτο το συγκεκριμένο καλοκαίρι· αυτών των άλλων που αξιολογούσαν πράξεις και συμπεριφορές, την έλξη των σωμάτων, του δικού της σώματος· αυτών που την έκριναν και την απέρριπταν, που σήκωναν τους ώμους ή έριχναν αποδοκιμαστικές ματιές στο άκουσμα του ονόματός της, για το οποίο μάλιστα ένας από δαύτους κοκορευόταν που σκαρφίστηκε το λογοπαίγνιο *Annie qu' est-ce que ton corps dit?* (Ανί Κορντί η τραγουδίστρια, χαχαχα!).

Οριστικά ξεχασμένη απ' τους άλλους, που χάθηκαν μες στη γαλλική κοινωνία ή κάπου αλλού στον κόσμο, παντρεμένοι, διαζευγμένοι, ανύπαντροι, παππούδες συνταξιούχοι με μαλλιά γκρίζα ή βαμμένα. Μη αναγνωρίσιμοι.

Κι εγώ θέλησα να ξεχάσω εκείνο το κορίτσι. Να το ξεχάσω στ' αλήθεια, δηλαδή να μην έχω πια την επιθυμία να γράψω γι' αυτό. Να μη σκέφτομαι ότι πρέπει να γράψω γι' αυτό το ίδιο, για τον πόθο του, την τρέλα του, την ανοησία και την περηφάν-

* Κατά λέξη: *Ανί, Ανί, τι λέει το δικό σου το κορμί*; Στα γαλλικά, όμως, το λογοπαίγνιο με το όνομα της τραγουδίστριας προέρχεται από το *Ανί* και το *κορ ντι* (*corps dit*).

νια του, την πείνα του και το στερεμένο του αίμα. Δεν το κατάφερα ποτέ.

Πάντα υπήρχαν φράσεις στο ημερολόγιό μου, αναφορές στο «κορίτσι του Σ.», στο «κορίτσι του 58». Από τα είκοσί μου, σημειώνω «58» στα διάφορα προσχέδια βιβλίων μου. Είναι το κείμενο που λείπει πάντα, που μετατίθεται πάντα γι' αργότερα. Το άφατο κενό.

Ποτέ δεν κατάφερα να υπερβώ τις λιγοστές σελίδες, με εξαίρεση μια φορά, τη χρονιά όπου το ημερολόγιο συνέπιπτε ακριβώς με κείνο του 1958. Το Σάββατο 16 Αυγούστου 2003, άρχισα να γράφω: «Σάββατο 16 Αυγούστου 1958. Αγόρασα ένα τζιν παντελόνι για 5.000 φράγκα από τη Μαρί-Κλοντ, η οποία το είχε πληρώσει 10.000 στο κατάστημα Elda στη Ρουέν, κι ένα αμάνικο μπλουζάκι με οριζόντιες μπλε άσπρες ρίγες. Είναι η τελευταία φορά που θα έχω το σώμα μου». Δούλευα καθημερινά, γράφοντας με γοργό ρυθμό και προσπαθώντας η ημερομηνία της συγγραφής να ταιριάζει με την αντίστοιχη του 1958, τις λεπτομέρειες της οποίας κατέγραφα φύρδην μίγδην, όπως μου έρχονταν. Θαρρείς και τούτη η αδιάλειπτη, καθημερινή επετειακή γραφή ήταν ό,τι καλύτερο για ν' απαλείψει το μεσοδιάστημα των σαράντα πέντε χρόνων, θαρρείς και αυτή η «μέρα μέρα» προσέγγιση μου επέ-

τρεπε την πρόσβαση σε κείνο το καλοκαίρι με τρόπο απλό και άμεσο, όπως πηγαίνουμε απ' το ένα δωμάτιο στο άλλο.

Πολύ γρήγορα αντιλήφθηκα ότι μένω πίσω στην καταγραφή των γεγονότων· ο χείμαρρος εικόνων και λέξεων ήταν ανεξέλεγκτος, ξέφευγε από παντού. Δεν κατάφερα να σφραγίσω τον χρόνο απ' το καλοκαίρι του 58 στην ατζέντα του 2003, ξεχείλιζε διαρκώς. Όσο προχωρούσα τόσο πιο πολύ ένιωθα ότι, στην πραγματικότητα, δεν έγραφα. Έβλεπα ολοκάθαρα ότι τούτες οι σελίδες της καταγραφής θα 'πρεπε ν' αποκτήσουν άλλη μορφή, μα δεν ήξερα ακριβώς ποια. Μήτε και προσπαθούσα να τη βρω. Κατά βάθος, έμενα βυθισμένη στην απόλαυση του ξετυλίγματος των αναμνήσεων. Αρνιόμουν το άλγος της μορφής. Ύστερα από πενήντα σελίδες, σταμάτησα.

Πάνω από μια δεκαετία κύλησε, έντεκα καλοκαίρια επιπλέον που ανεβάζουν σε πενήντα πέντε τα χρόνια που έχουν περάσει απ' το 1958, με πολλέμους, επαναστάσεις, εκρήξεις σε πυρηνικούς σταθμούς, όλα όσα βρίσκονται καθ' οδόν προς τη λήθη.

Ο χρόνος μπροστά μου λιγοστεύει. Θα υπάρξει αναπόφευκτα ένα τελευταίο βιβλίο, όπως υπάρχει πάντα ένας τελευταίος εραστής, μια τελευταία

άνοιξη, όμως καμιά ένδειξη για να το ξέρω. Με στοιχειώνει η ιδέα ότι θα μπορούσα να πεθάνω δίχως να έχω γράψει για κείνη που πολύ νωρίς ονόμασα «το κορίτσι του 58». Κάποια μέρα δεν θα υπάρχει κανείς για να θυμάται. Αυτό που έζησε το συγκεκριμένο κορίτσι, και κανένα άλλο, θα μείνει ανεξήγητο, βιωμένο για το τίποτα.

Κανένα άλλο συγγραφικό σχέδιο δεν μου φαίνεται, δεν θα'λεγα λαμπερό ή καινοφανές, και βέβαια όχι χαροποίο, αλλά ζωογόνο, ικανό να μου επιτρέπει να ζω πάνω απ' τον χρόνο. Η προοπτική του να «χαίρεσαι απλώς τη ζωή» είναι αφόρητη, εφόσον κάθε στιγμή χωρίς κάποιο συγγραφικό σχέδιο μοιάζει να είναι η τελευταία.

Η σκέψη ότι μόνο εγώ θυμάμαι, όπως πιστεύω, με σαγηνεύει. Σαν να είμαι προικισμένη με μια ηγεμονική εξουσία. Μια ανέκκλητη υπεροχή σε σχέση με τους άλλους που ήταν εκεί το καλοκαίρι του 58, μια υπεροχή κληροδοτημένη απ' την ντροπή για τις επιθυμίες μου, τα παράλογα όνειρά μου στους δρόμους της Ρουέν, το στερεμένο στα δεκαοχτώ μου αίμα, λες και ήμουνα γριά γυναίκα. Η απέραντη μνήμη της ντροπής, πιο σχολαστική, πιο αδιάλλακτη από οποιαδήποτε άλλη, ένα μοναδικό δώρο της ντροπής.

Συνειδητοποιώ πως όλα τα προγενέστερα αποσκοπούν να αποδιώξουν ό,τι με συγκρατεί, με εμποδίζει να προχωρήσω, όπως σ' ένα κακό όνειρο. Ένας τρόπος για να μετριάσω τη βιαιότητα της αρχής, του άλματος που ετοιμάζομαι να κάνω για να ξανασμίξω με το κορίτσι του 58, και με τους άλλους, να τους τοποθετήσω ξανά στο καλοκαίρι μιας χρονιάς που σήμερα φαντάζει πιο μακρινή απ' όσο ήταν τότε εκείνη του 1914.

Κοιτάζω την ασπρόμαυρη φωτογραφία ταυτότητας, κολλημένη στο εσωτερικό ενός βιβλιαρίου μαθητικής επίδοσης που μας είχε δώσει το καθολικό σχολείο Σεν-Μισέλ του Ιβετό για το μπακαλορεά, *Κλασικό, Τμήμα Γ*. Το πρόσωπο, τρία τέταρτα προφίλ, είναι ωοειδές, ίσια μύτη, διακριτικά ζυγωματικά, μεγάλο μέτωπο, πάνω στο οποίο –σίγουρα για να φαίνεται πιο μικρό– πέφτουν, αν και το αποτέλεσμα ξενίζει κάπως, σγουρές αφέλειες απ' τη μια πλευρά και ένα μπουκλάκι απ' την άλλη. Τα υπόλοιπα, καστανά σκούρα, μαλλιά είναι μαζεμένα και πιασμένα πίσω σε κότσο. Τα χείλη σκιαγραφούν μια υποψία χαμόγελου που μπορεί να περιγραφεί ως γλυκό ή θλιμμένο ή και τα δύο. Ένα σκούρο πουλόβερ, ζιβάγκο, με μανίκια ρεγκλάν, δίνει την αυστηρή και άχρωμη εντύπωση ράσου. Εν γένει, ένα όμορφο

κορίτσι, κακοχτενισμένο, το οποίο αποπνέει μια αίσθηση γλυκύτητας (ή μήπως νωχέλειας;) και που, σήμερα, θα λέγαμε πως δείχνει «μεγαλύτερο από την ηλικία του», δεκαεπτά χρονών ήταν τότε.

Όσο πιο πολύ κοιτάζω το κορίτσι της φωτογραφίας, τόσο μου φαίνεται πως εκείνο κοιτάζει εμένα. Μήπως αυτό το κορίτσι είμαι εγώ; Είμαι άραγε; Για να είμαι, θα έπρεπε

να μπορώ να λύσω ένα πρόβλημα φυσικής και μια εξίσωση δεύτερου βαθμού

να διαβάσω ολόκληρο το μυθιστόρημα που δημοσιευόταν σε συνέχειες στο εβδομαδιαίο περιοδικό *Les Bonnes Soirées*

να ονειρευτώ ότι πηγαίνω σε αληθινό πάρτι –και μάλιστα σε *σαρπραίζ-πάρτι* – επιτέλους!

να είμαι υπέρ της γαλλικής Αλγερίας

να νιώθω τα γκρίζα μάτια της μητέρας μου να με ακολουθούν παντού

να μην έχω διαβάσει Μποβουάρ, Προυστ, Βιρτζίνια Γουλφ κ.λπ.

να με λένε Ανί Ντισέν.

Και βέβαια, θα έπρεπε να είμαι εντελώς ανυποψίαστη για το μέλλον, για κείνο το καλοκαίρι του 58, και να γίνω μεμιάς αμνησιακή όσον αφορά τη δική μου ιστορία και την ιστορία του κόσμου.

Το κορίτσι της φωτογραφίας δεν είναι εγώ, αλλά δεν είναι ούτε και δημιούργημα της φαντασίας. Δεν υπάρχει κανείς άλλος στον κόσμο για τον οποίο να διαθέτω γνώση τόσο εκτενή, τόσο αστείρευτη, που να μου επιτρέπει να πω, για παράδειγμα, ότι για τη φωτογραφία ταυτότητας πήγε στο φωτογραφείο της πλατείας του Δημαρχείου μαζί με την κολλητή της, την Οντίλ, ένα απόγευμα των διακοπών του Φλεβάρη.

τα μπουκλάκια στο μέτωπο έγιναν από τα μπικουτί που βάζει τη νύχτα, και η γλυκύτητα στο βλέμμα οφείλεται στη μυωπία της – δεν φοράει τα γυαλιά της με τους χοντρούς φακούς

στην αριστερή άκρη των χειλιών έχει μια ουλή σε σχήμα νυχιού –αόρατη στη φωτογραφία– επακόλουθο ενός ατυχήματος (έπεσε πάνω σε γυαλί από σπασμένο μπουκάλι) σε ηλικία τριών χρονών

το πουλόβερ της είναι αγορασμένο απ' τον χονδρέμπορα Ντελούμ, στο Φεκάν, που προμηθεύει το μαγαζί της μητέρας της με κάλτσες, σχολικά είδη, κολόνιες, κ.λπ., και του οποίου ο περιόδευων πωλητής εμφανίζεται δύο φορές τον χρόνο με βαλίτσες γεμάτες δείγματα, τις ανοίγει πάνω σ' ένα από τα τραπέζια του καφεενείου, πάντα ο ίδιος χοντρός πωλητής, με κοστούμι και γραβάτα, αυτός που μια μέρα τη δυσaráεστησε όταν σχολίασε πως η μικρή είχε το ίδιο όνομα με την τρα-

γουδίστρια, της μόδας τότε, του *La fille du cow-boy*, Ανί Κορντί.

Και ούτω καθεξής, τελειωμό δεν έχουν.

Κανείς άλλος, επομένως, δεν γεμίζει με τέτοια πληρότητα τη μνήμη μου. Και δεν έχω άλλη θύμηση πέρα από κείνη του κοριτσιού για ν' αναπαραστήσω τον κόσμο της δεκαετίας του 50, τους άντρες με τα χοντρά σακάκια μ' επένδυση γούνας από πρόβατο και τους βάσκικους μπερέδες, τα αυτοκίνητα με μπροστινή κίνηση, το τραγούδι *Étoile des neiges*, το έγκλημα του εφημέριου του Ιρίφ*, τον Φάουστο Κόπι** και την ορχήστρα τζαζ του Κλοντ Λιτέρ – για να βλέπω τους ανθρώπους και τις καταστάσεις υπό το πρίσμα της αυθεντικής πραγματικότητάς τους. Το κορίτσι της φωτογραφίας είναι μια ξένη που μου κληροδότησε τη δική της μνήμη.

Δεν μπορώ εντούτοις να πω ότι δεν έχω τίποτα

* Ένα έγκλημα που συγκλόνισε τη Γαλλία, τον Δεκέμβριο του 1956. Ο εφημέριος Γκι Ντενουαγιέ, στο Ιρίφ, δολοφόνησε τη δεκαεννιάχρονη ερωμένη του.

** Fausto Coppi (1919-1960): Θρυλικός Ιταλός πρωταθλητής της ποδηλασίας, του οποίου ο θάνατος αποτέλεσε αντικείμενο θεωριών συνωμοσίας κατά τις οποίες ο Κόπι δεν πέθανε από ελνοοσία (η επίσημη εκδοχή) αλλά δηλητηριάστηκε.

κοινό μαζί του ή, μάλλον, με αυτό που θα γίνει το ερχόμενο καλοκαίρι, όπως μαρτυρά η βιαιότητα της ταραχής που με κυρίευε όταν διάβαζα το *Ωραίο καλοκαίρι* του Τσέζαρε Παβέζε και το *Dusty Answer* της Ρόζαμοντ Λίμαν, ή όταν έβλεπα ταινίες για τις οποίες ένιωθα την ανάγκη να κάνω μια λίστα προτού αρχίσω να γράφω:

Wanda, Ιβέτ το κορίτσι της ακολασίας, Ιστορία της Σου, Το κορίτσι με τη βαλίτσα και Μετά τη Λουτσία, την οποία είδα την περασμένη εβδομάδα.

Και κάθε φορά είναι σαν να με έχει αρπάξει το κορίτσι της οθόνης και δεν ήμουν πια η γυναίκα που είμαι σήμερα, αλλά το κορίτσι του καλοκαιριού του 58. Το κορίτσι που με κατακλύζει, μου κόβει την ανάσα, μου δίνει φευγαλέα την εντύπωση ότι δεν υπάρχω πια εκτός οθόνης.

Εκείνο το κορίτσι του 58 που, απ' την απόσταση των πενήντα χρόνων, είναι σε θέση να ξαναβγαίνει στην επιφάνεια και να προκαλεί μια εσωτερική κατάρρευση, έχει λοιπόν μια κρυφή, ακατάβλητη παρουσία μέσα μου. Αν το πραγματικό είναι αυτό που δρα, παράγει αποτελέσματα, σύμφωνα με τον ορισμό του λεξικού, εκείνο το κορίτσι δεν είναι εγώ, είναι όμως πραγματικό μέσα μου – ένα είδος πραγματικής παρουσίας.

Εφόσον έτσι είναι, θα πρέπει λοιπόν να συντήξω το κορίτσι του 1958 και τη γυναίκα του 2014 σ' ένα και μόνο «εγώ»; Ή να συνεχίσω με τρόπο που είναι αν όχι ο πιο ακριβής –υποκειμενική εκτίμηση–, σίγουρα ο πιο ριψοκίνδυνος, δηλαδή, να διαχωρίσω το πρώτο από τη δεύτερη χρησιμοποιώντας το «αυτό» και το «εγώ», προκειμένου να φτάσω όσο πιο μακριά γίνεται στην παρουσίαση γεγονότων και πράξεων. Και όσο πιο αδυσώπητα: με τον τρόπο των ανθρώπων που ακούμε να μιλούν για εμάς πίσω από μια πόρτα, λέγοντας «αυτή» ή «αυτός» και κείνη ακριβώς τη στιγμή έχουμε την εντύπωση ότι πεθαίνουμε.

«Πάντα υπήρχαν φράσεις στο ημερολόγιό μου, αναφορές στο “κορίτσι του Σ.”, στο “κορίτσι του 58”. Από τα είκοσί μου, σημειώνω “58” στα διάφορα προσχέδια βιβλίων μου. Είναι το κείμενο που λείπει πάντα, που μετατίθεται πάντα γι’ αργότερα. Το άφατο κενό».

Η ANNIE ERNAUX ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΤΑΙ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ ΤΗΣ
ΤΟΤΕ ΠΟΥ, ΔΕΚΑΟΧΤΑΧΡΟΝΟ ΚΟΡΙΤΣΙ, ΚΑΤΑΚΛΥΖΕΤΑΙ
ΑΠΟ ΕΠΙΘΥΜΙΑ ΚΑΙ ΠΟΘΟ. ΣΗΜΕΡΑ ΑΝΑΚΑΛΥΠΤΕΙ
ΠΩΣ Η ΝΤΡΟΠΗ, Η ΤΑΠΕΙΝΩΣΗ, Η ΠΡΟΔΟΣΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΜΑ
Η ΑΥΤΟΠΕΠΟΙΘΗΣΗ ΚΑΙ Η ΧΕΙΡΑΦΕΤΗΣΗ, ΑΠΟΤΕΛΟΥΝ
ΤΗΝ ΑΠΑΡΧΗ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΟΥ ΤΗΣ ΒΙΟΥ.

ISBN: 978-618-03-3431-9

9 786180 334319
ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 83431

metaixmio.gr

ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ
ΚΑΙ ΣΕ

e-book